הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרכו

קוֹדֵם בֵּין שֶׁהַסֻּכָּה קְדָמָה, כֵּיוָן שֶׁעַנְפֵי הָאִילָן מְכֻוָּנִים כְּנֶגֶד סְכָךְ הַכָּשֵׁר. הגה: (ז) מִיהוּ אִם הִשְׁפִּיל הָעֲנָפִים לְמַטָּה וְעָרְבָן עִם הַסְּכָךְ, (ח) שֶׁאֵינָן (ג) נִכָּרִין, בְּטֵלִין וְהַסֻּכָּה כְּשֵׁרָה (הרא"ש (פ"פ סי' יד) והר"ן (ה. ד"ה וגרסי')). וְכֵן אִם הִנִּיחַ סְכָךְ הַכָּשֵׁר עַל סְכָךְ הַפָּסוּל, (ט) *מִקְרֵי עֵרוּב, וְכָשֵׁר (מרדכי פרק קמא דסוכה (סי' תשלה)). (י) **אֲבָל אִם** הָעֲנָפִים כְּנֶגֶד הָאֲוִיר שֶׁבֵּין הַסְּכָךְ הַכָּשֵׁר (*אוֹ שֶׁהַסְּכָךְ הַכָּשֵׁר (יא) שֶׁאֲפִלּוּ יְנֻטַּל נֶגֶד הָאִילָן נִשְׁאָר כְּשִׁעוּר) (טור) כְּשֵׁרָה, הוֹאִיל וְצֵל הַכָּשֵׁר הוּא מְרֻבֶּה מֵחַמָּתָהּ, (יב) שֶׁאֲפִלּוּ אִם יְנֻטַּל הָאִילָן יֵשׁ שִׁעוּר בַּכָּשֵׁר לְהַכְשִׁיר. וּבְכָל זֶה לֹא שָׁאֲנֵי לָן בֵּין קֹדֶם הָאִילָן לְקֹדֶם הַסְּכָךְ, דִּין אֶחָד לָהֶם: **ב** (יג) ה**אִם** קְצִין הָאִילָן לְהַכְשִׁירוֹ וְלִהְיוֹת הוּא עַצְמוֹ מֵהַסְּכוּךְ, כָּשֵׁר, וְהוּא ו(שֶׁיְּנַעְנְעוּ, שֶׁיְּגַבְּיהַּ כָּל אֶחָד לְבַדּוֹ (ד) וּמַנִּיחוֹ, (יד) וּמַנִּיחוֹ,

ה משנה שם ר"א (ע"א). ו כרב יוסף משמיה דרב (שם) ובריייתא (שם ע"ב), וכפרוש רש"י שם (ע"א ד"ה ויחזיב).

בְּאֵר הַיֵּטֵב

הָאסוּר, וְעֵין סִימָן תמ"ב (ס"ד) וְתמ"ז (ס"ק יג) מַה שֶּׁכְּתוּב שָׁם: (ג) **נִכָּרִין**. וַאֲפִלּוּ נִכָּרִין נִמְי שָׁרֵי כֵּיוָן שֶׁצִּלְּתָהּ מְרֻבָּה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) עַיֵּן שָׁם: **ב** (ד) **וּמַנִּיחוֹ**. לְשֵׁם צֵל:

בְּאוּר הֲלָכָה

וְכֵן כָּתַב גַּם כֵּן בְּפֵרוּשׁ מְגִדִּים (א"א סק"ד). **וּמִכָּל מָקוֹם בִּשְׁעַת הַדְּחַק שַׁאִין לוֹ סֻכָּה אַחֶרֶת, וְגַם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְתַקֵּן סֻכָּה זוֹ לְהַכְשִׁירָהּ, יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל סְבָרָא הָרִאשׁוֹנָה** [כֵּן כָּתְבוּ בְּאֵלְיָה רַבָּה (סק"ה) וְהַגְּרַ"ז (ס"י)]:

* מִקְרֵי עֵרוּב וְכָשֵׁר. לְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסֹעִיף קָטָן ד' **בְּעֵינָן בָּזֶה שֶׁיִּהְיֶה בְּסִכְּךְ הַכָּשֵׁר צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ, דְּאִי לָאו הָכִי אַף שֶׁהוּא מְרֻבָּה מִן הַסְּכָךְ פָּסוּל לֹא מְהַנֵּי. וּלְדַעַת שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים שֶׁהִסְכִּימוּ דְּכוּלַּת הָרַמְ"א לְהַקֵּל בְּהִשְׁפָּלַת הָעֲנָפִים לְמַטָּה שֶׁיִּהְיֶה כָּשֵׁר עַל יְדֵי צִרּוּף עִם הַסְּכָךְ פָּסוּל צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ [וְרַק בְּעֵינָן שֶׁיִּהְיֶה יוֹתֵר מִן הַסְּכָךְ הַפָּסוּל], גַּם בְּעֵינָן זֶה כֵּן הוּא** [וּלְכָל הַפְּרוּשִׁים, אִם עַל יְדֵי הַסְּכָךְ פָּסוּל לְבַד יִהְיֶה גַּם כֵּן צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ, אָז פְּסוּלָה הַסֻּכָּה אַף אִם הַסְּכָךְ כָּשֵׁר מְרֻבֶּה מֵהֶן, וְכִמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ב'].

אָמְנָם בְּעִקַּר דִּינוֹ דְּהָרַמ"א שֶׁהֶעְתִּיק מֵהַמְּרַדְּכִי דְּמִקְרֵי עֵרוּב, תָּמֵהַּ עַל זֶה בְּסֵפֶר חֶמְדַּ מֹשֶׁה (סק"ג), דְּאִם כֵּן יֵשׁ חִלּוּק, דְּאִם הַסְּכָךְ כָּשֵׁר תַּחַת הַפָּסוּל, בְּעֵינָן עֵרוּב דְּוָקָא שֶׁלֹּא יִהְיוּ נִכָּרִין וְכִמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְּחַבֵּר, וְאִם הַכָּשֵׁר לְמַעְלָה עַל הַפָּסוּל, לֹא בְּעֵינָן עֵרוּב אֶלָּא בְּהַשְׁפָּלָה בְּעֶלְמָא סְגִי. וְהָאֲרִיךְ בָּזֶה וְהוֹכִיחַ דְּאֵין לְחַלֵּק בָּזֶה, וְדַעְתּוֹ דְּהַמְּרַדְּכִי וְהָרַ"ש מִקּוֹצִי (הוד במרדכי שם) לֹא סְבִירָא לְהוּ כְּפֵרוּשׁ רַשַׁ"י (ט: ד"ה בשחבטן) וְהַתּוֹסָפוֹת (ט: ד"ה הא) שֶׁפֵּרְשׁוּ חֲבָטָן הַיְינוּ שֶׁעֵרְבָן, אֶלָּא שֶׁפֵּרוּשׁוֹ שֶׁהִשְׁפִּילָן לְמַטָּה. וְעַל פִּי זֶה כָּתַב הַמְּרַדְּכִי (שם), מוֹרִי ה"ר פֶּרֶץ הָיָה מְצַוֶּה לְהָשִׂים הֶעָרְבָה עֲלֵיהֶם, וְהָעִנְיָן הוּא, דִּסְבִירָא לֵיהּ כָּל שֶׁמְּנַחִים זֶה עַל גַּבֵּי זֶה הֵיְינוּ חֲבָטָה. וְהָכִי מַשְׁמַע, דִּכְתַב שָׁם, אִי נָמֵי שְׁזוֹקֵף הֶעָרְבָה מִן הַסְּכָךְ לְלַאטָ"ש הֲוֵי נָמֵי חֲבָטָה, וְעַל כָּרְחֵךְ דִּסְבִירָא לֵיהּ כָּל שְׁנוֹגְעִים זֶה בָּזֶה הֲרֵי חֲבָטָה בְּכָל גַּוְנֵי (עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו וה"ר יחיאל)), אֲבָל לֹא נִתְבָּאֵר לְחַלֵּק בֵּין הַכָּשֵׁר לְמַעְלָה אוֹ הַפָּסוּל. [ג] וּלְפִי זֶה לְדִידָן דְּקַיְימָא לָן דְּבְעֵינָן עֵרוּב דְּוָקָא, אֵין לְחַלֵּק כְּלָל בֵּין אִם הַכָּשֵׁר לְמַעְלָה אוֹ לְמַטָּה, לְעוֹלָם בְּעֵינָן דְּוָקָא שֶׁיִּתְעָרְבוּ, דְּלֶהֱוֵי בְּטוּל מְעַלְיָא, וְכִסְתִימַת כָּל הַפּוֹסְקִים שֶׁלֹּא חִלְקוּ בְּכָךְ. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעֵין בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד) שֶׁגַּם הוּא הָאֲרִיךְ בְּעִנְיָן זֶה, וְהֶעְלָה גַּם כֵּן בְּהֶחְמֵד מֹשֶׁה, דְּרִבְּנוּ פֶּרֶץ וְרַ"ש מִקּוֹצִי פְּלִיגִי עַל הָא דְּרַ"י וְתוֹסָפוֹת, וּסְבִירָא לְהוּ דְּכֵיוָן שֶׁמְּנַחִים זֶה עַל גַּבֵּי זֶה מִקְרֵי חֲבָטָה וְעֵרוּב. **הֵיוֹצֵא מִדִּבְרֵינוּ, דִּלְפִי זֶה לְרַ"י וְתוֹסָפוֹת דְּלֹא מִקְרֵי זֶה בַּשֵּׁם עֵרוּב, בְּעֵינָן שֶׁיִּהְיֶה בְּסִכְּךְ הַכָּשֵׁר צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ [דְּזֶה מִהְנֵי לִדִידְהוּ אֲפִלּוּ הַפָּסוּל מְבֻדָּל וּמֻרְחָק לְמַעְלָה הַרְבֵּה]. וְנִמְצָא דְּזֶה מַמָּה נַפְשָׁךְ כָּשֵׁר הַסֻּכָּה, לְרַ"י וְתוֹסָפוֹת מִפְּנֵי שֶׁצִּלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ, וְלַאֲבִי הָעֶזְרִי** (ראב"ה סי' תריג) **דְּלֹא מְהַנֵּי צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ, [אֲפִלּוּ כְּשֶׁיּוֹשֵׁב בְּצֵל סֻכָּה מִפְּנֵי שֶׁהָאִילָן מַצִּל לְמַעְלָה, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁיּוֹשֵׁב בְּצֵל אִילָן], הֲלֹא מִקְרֵי זֶה בַּשֵּׁם עֵרוּב, וְכֵן מַסִּיק בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי** (שם):

* **אוֹ שֶׁהַסְּכָךְ הָרְבֵּה שֶׁאֲפִלּוּ וְכוּ'**. עַיֵּן בְּטַ"ז (סק"ג) שֶׁהֶאֱרִיךְ בְּעִנְיָן זֶה הָרְחָבָה, וְדַעְתּוֹ דְּרַבֵּנוּ יְחִיאֵל (הוד"ד בטור) מַחְמִיר אַף בְּאֹפֶן זֶה, דְּמִקְרֵי תַּחַת שְׁנֵי סְכָכִים,

כֵּיוָן שֶׁלֹּא קְצָצוֹ לְשֵׁם סִכּוּךְ הָוֵי עֲשִׂיָּה מֻחְדָּשׁ, וְכָשֵׁר אֲפִלּוּ אֵין שָׁם שׁוּם סְכָךְ אַחֵר. וּמִכָּל מָקוֹם בְּקִצִּיצָה לְבַד לֹא מִקְרֵי עֲשִׂיָּה גְּמוּרָה, כֵּיוָן שֶׁלֹּא קְצָצָן קֹדֶם שֶׁהִדְלָה, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְנַעְנֵעַ גַּם כֵּן אַחַר הַקְּצִיצָה, שֶׁנִּמְצָא כְּאִלּוּ אוֹתָהּ עָשָׂה מֻנָּחִים בְּמְקוֹמוֹתֵיהֶם: **(יד) וּמַנִּיחוֹ**. לְשֵׁם (טו) צֵל, וְאֵין צָרִיךְ לְהַנִּיחוֹ לְשֵׁם סֻכָּה. אִם תָּחַב יְחוּר שֶׁל אִילָן בָּאָרֶץ עִם עֲנָפִים וְעָלִים הַרְבֵּה לְשֵׁם צֵל עַל הַסֻּכָּה, כָּשֵׁר. וְאִם שָׁלֹא לְשֵׁם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מְשַׁמֵּשׁ כְּלוּם, כֵּיוָן שֶׁהָעֲלִיוֹן מֻצָּל עָלָיו, וְאִם כֵּן מִן הַסְּכָךְ הַנִּשְׁאָר הוּא רַק חַמָּתוֹ מְרֻבָּה מִצִּלָּתוֹ. וְעִם הַסְּכָךְ שֶׁל הָאִילָן אֵינוֹ יָכוֹל לְהִצְטָרֵף, אַף שֶׁיִּהְיֶה עַל יְדֵי זֶה צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ, דְּהָא סְכָךְ פָּסוּל הוּא: (ז) **מִיהוּ אִם הִשְׁפִּיל הָעֲנָפִים וְכוּ'**. וּבָזֶה מְהֻנֵּי אֲפִלּוּ אִם אֵין הַסֻּכָּה צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ בְּלֹא הָאִילָן, וּכְמוֹ לְדַעַת רִאשׁוֹנָה [בַּ"ח (ס"ג) (ו) וְכִמְה אַחֲרוֹנִים]. וְלָכֵן סֵיַּם הָרַמְ"א שֶׁאֵינָן נִכָּרִין, דְּאִם הָיָה סְכָךְ הַסֻּכָּה בְּעַצְמָהּ צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ, אֲפִלּוּ נִכָּרִין שָׁרֵי לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּיהּ (סק"ח). (ח) [א]וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלַדַּעַת אַחֲרוֹנָה זוֹ לֹא מְהֻנֵּי אֲפִלּוּ בְּשֶׁהִשְׁפִּיל אֶלָּא אִם כֵּן סְכָךְ הַסֻּכָּה צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ בְּלֹא הָאִילָן, וּלְמַעֲשֶׂה נָכוֹן לְהַחְמִיר כְּוָתַיְיהוּ: **(ח) שֶׁאֵינָן נִכָּרִין**. וְאִם הָיָה צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ, (ט) אֲפִלּוּ הָיוּ נִכָּרִים (י) [ב]אוֹ הָיוּ מֻנָּחִים זֶה עַל גַּב זֶה מַמָּשׁ, שָׁרֵי, כֵּיוָן שֶׁהֵם מְרֻבִּים מִסְּכָךְ הָאִילָן. (יא) וְיֵשׁ חוֹלְקִין עַל זֶה: **(ט) מִקְרֵי עֵרוּב וְכָשֵׁר**. וְהֵינוּ (יב) כְּשֶׁהָיָה הַסְּכָךְ הַכָּשֵׁר מְרֻבֶּה עַל הַפָּסוּל. (יג) וְאִם הָיוּ מֻנָּחִין עַל הַסֻּכָּה כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְאֵינָן מְעֹרָבִין כְּלָל אֶלָּא זֶה בְּצַד זֶה, אֵין צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בְּכָשֵׁר רֹב כְּנֶגֶד הַפָּסוּל, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִם הֵם מְחֻצָּה עַל מְחֻצָּה גַּם כֵּן הַסֻּכָּה כְּשֵׁרָה, דְּהוּא הֲלָכָה לְמשֶׁה מִסִּינַי, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם יֵשׁ לְהַעֲדִיף מְעַט, כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּסִימָן תרל"א סָעִיף ח' עַיֵּן שָׁם: (י) **אֲבָל אִם הָעֲנָפִים וְכוּ'**. (יא) וּמַיְירִי (יד) שֶׁמִּן הָעֲנָפִים לֹא יִהְיֶה צֵל הָרַבֶּה, וַחֲמָתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּתָהּ: **(יא) שֶׁאֲפִלּוּ יְנֻטַּל נֶגֶד הָאִילָן וְכוּ'**. וּמִשְּׁמַע מִן הַפּוֹסְקִים דְּחִשְׁבִינַן לִסְכָךְ שֶׁכְּנֶגֶד הָאִילָן כִּסְכָךְ פָּסוּל, (טו) וְעַל כֵּן אֵין לְהַכְשִׁיר אֶלָּא אִם כֵּן הוּא פְּחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה אוֹ פְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים בְּקַטָּנָה: **(יב) שֶׁאֲפִלּוּ אִם יְנֻטַּל הָאִילָן וְכוּ'**. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלֹא תִּקְשֵׁי מֵאי הָוֵי אִם הָעֲנָפִים כְּנֶגֶד הָאֲוִיר, הֲלֹא עַל כָּל פָּנִים מְסַכְּכִים הָאִילָן וְהַסְּכָךְ עַל הַסֻּכָּה, וְלָזֶה אָמַר שֶׁאֲפִלּוּ אִם יְנֻטַּל וְכוּ', הַיְינוּ דְּלֹא הוֹעִיל הָאִילָן כְּלוּם, דִּבְלָאוֹ צֵל דִּידִיהּ יֵשׁ צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ מִן הַסְּכָךְ גּוּפָא, וּלְאַפּוּקֵי מִן עֲנָפֵי הָאִילָן לֹא הָוֵי כִּי אִם חַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּתָהּ וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן י': **ב** (יג) **אִם קְצִין וְכוּ'**. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף שֶׁמִּתְּחִלָּה הִדְלָה הָאִילָן עַל הַסֻּכָּה לְסַכֵּךְ בּוֹ וְהָוֵי סְכָךְ פָּסוּל, דְּמֵחֲבָר הוּא, לֹא מִקְרֵי זֶה תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעֲשׂוּי, פְּסוּלָה. **ג]** וּבשו"ע הרב (ס"ה) כתב, שלדידן דבעינן עירוב דווקא, יש לחלק באופן שהכשר צלתו מרובה מחמתו, שאם הכשר למעלה והסכך הכשר מרובה על הפסול מיקרי עירוב והסוכה כשרה, ואם הכשר למטה לא מיקרי עירוב ואין הסוכה כשרה.

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכן פסק השו"ע הרב (ס"ו), ודלא כהב"ח וסייעתו. **ב]** בשו"ע הרב (ס"ה) כתב, שלפי דעה זו אפילו כשהסוכה צלתה מרובה מחמתה לא מועיל אלא כשעירבם או שהניח את הכשר על הפסול, אבל אם הניח את הפסול על הכשר הסוכה

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

וְחוֹזֵר וּמַגְבִּיהַּ חֲבֵרוֹ וּמַנִּיחוֹ, וְאִם לָאו, פְּסוּלָה מִשּׁוּם ״תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעָשׂוּי״. הַגָּהּ: אֲבָל מֻתָּר לַעֲשׂוֹת סֻכָּה תַּחַת מְחֻבָּר אוֹ בַּיִת וְלֶהֱסִירוֹ אַחַר כָּךְ, (טו) וְלֹא מִקְּרֵי תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעָשׂוּי, הוֹאִיל וְאֵין הַפְּסוּל בַּסְּכָךְ (ה) עַצְמוֹ (כל בו (סי׳ עט) והגהות אשר״י פרק קמא דסוכה (סי׳ כז)): **ג** [ז]**הָעוֹשֶׂה סֻכָּה לְמַטָּה בַּבַּיִת תַּחַת הַגַּג שֶׁהֶסִירוּ הָרָעָפִים, אַף עַל פִּי** (ו) [ו] **שֶׁנִּשְׁאֲרוּ עֲדַיִן** (טז) **הָעֵצִים הַדַּקִּים שֶׁהָרָעָפִים מֻנָּחִים עֲלֵיהֶם,** (יז) **כְּשֵׁרָה.** הַגָּהּ: וְכֵן מֻתָּר לַעֲשׂוֹת הַסֻּכָּה (יח) תַּחַת הַגַּגּוֹת הָעֲשׂוּיוֹת לִפְתֹּחַ (ז) [ז] וְלִסְגֹּר, וּמֻתָּר לְסָגְרָן מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים (יט) וְלַחֲזֹר וּלְפָתְחָן

ז טור.

בַּאֵר הֵיטֵב

(ה) **עַצְמוֹ.** וְהַב״ח (ס״ק) כָּתַב שֶׁיֵּשׁ לְהַחְמִיר וּלְסַלֵּק הַגַּג וּלְסַכֵּךְ אַחַר כָּךְ, כֵּן כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ז) עַיֵּן שָׁם: **ג** (ו) **שֶׁנִּשְׁאֲרוּ.** עַיֵּן ט״ז (סק״ד) שֶׁהָעֲלָה שֶׁאֵין לְהָקֵל אֶלָּא בְּיֵשׁ בֵּינֵיהֶם אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְיֵשׁ בְּעִנְיָן שֶׁאִם יִנְטֹל מִן הַסְּכָךְ נֶגֶד הַלְּטֵי״ש יִהְיֶה עֲדַיִן צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מַחַמָּתָהּ, עַיֵּן שָׁם סָעִיף קָטָן (ב׳) [ג׳]. וּבְתִשְׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת (ח״א) סִימָן מ״ד חוֹלֵק עָלָיו, עַיֵּן שָׁם: (ז) **וְלִסְגֹּר.** וְדַוְקָא כְּשֶׁמַּנִּיחַ הַסְּכָךְ כְּשֶׁהוּא פָּתוּחַ, שֶׁצָּרִיךְ לִזְהֵר) כְּשֶׁעוֹשֶׂה סֻכָּה בְּבֵית וּלְמַעְלָה גַּג הַסֻּכָּה בְּשִׁינְדֶלִין, שֶׁצָּרִיךְ לִטֹּל מֵהַשִּׁינְדֶלִין עַד מָקוֹם שֶׁיִּהְיֶה פְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה נֶגֶד הַדָּפְנוֹת, כֵּיוָן דְּאֵין הַדָּפְנוֹת מַגִּיעוֹת לְסָכְךְ. וְכֵן לְפָעָמִים

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג [ו] **שֶׁנִּשְׁאֲרוּ.** עַיֵּן בְּפָנִים מְאִירוֹת שָׁם שֶׁכָּתַב בַּסּוֹף וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: לְפִי כָּל הַחֲמֹרוֹת, אִם הַתַּחְתּוֹנָה צִלָּתָהּ מְרֻבָּה אַף אַחַר שֶׁתִּקַּח הַפְּסוּל, סֻכָּה כְּשֵׁרָה הִיא לְכָתְחִלָּה, וְאֵין בְּזֶה מִשּׁוּם סֻכָּה שֶׁתַּחַת סֻכָּה כֵּיוָן דִּלְמַעְלָה חַמָּתָהּ מְרֻבָּה כוּ׳, וְאִם כֵּן בְּלֶאטֶ״ש, שֶׁאִם יִנְטֹל כְּנֶגֶד הַלְּאטֶ״ש אַף עַל פִּי כֵן צִלָּתָהּ מְרֻבָּה, הַמַּקֵּל לֹא הִפְסִיד, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּתִקְפָּארת צְבִי סִימָן כ״ט מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה: [ז] **וְלִסְגֹּר.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב שָׁרְמוּ לְפָנִים מְאִירוֹת סִימָן ס״א, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב לְזַהֵר (כוּ׳ וְכָתַב בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק א׳ סִימָן ס״א

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

צַל, וּכְשֶׁהוּגְעַ זְמַן סֻכָּה כֵּיוָן שֶׁיִּהְיֶה לְשֵׁם צֵל, פְּסוּל מִשּׁוּם תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעָשׂוּי. וְאִם הִשְׁרִישׁ, אֲפִלּוּ תְּחֻבוֹ לְשֵׁם צֵל, פָּסוּל מִשּׁוּם מְחֻבָּר [פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק א, ה)]: **(טו) וְלֹא מִקְּרֵי תַּעֲשֶׂה וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּכָזֶה אֵין צָרִיךְ לְנַעְנֵעַ הַסְּכָךְ מֵחָדָשׁ. וְדַע דִּבְדִין זֶה (יז) מוֹדִים כּוּלֵּי עָלְמָא (הֵיכִי אַף הַמַּחְמִירִים וְחוֹלְקִין עַל הָא דְּסָעִיף ג׳ בַּהַגָּ״ה שָׁם (ס״ק יח), מוֹדִים בְּדִין זֶה לְהָקֵל, כַּמְבֹאָר בְּבֵ״ח (ס״ז) וּבְמַגֵּן אַבְרָהָם (סק״ז) עַיֵּן שָׁם): **ג (טז) הָעֵצִים הַדַּקִּים.** שֶׁקּוֹרִין לְאטֶ״ש: **(יז) כְּשֵׁרָה.** א]וַאֲפִלּוּ (יח) לִישֵׁב תַּחַת הָעֵצִים עַצְמָן, אַף עַל פִּי שֶׁהֵם סְכָךְ פָּסוּל, שֶׁהֲרֵי לֹא נִקְבְּעוּ בַּגַּג לְשֵׁם צֵל אֶלָּא כְּדֵי לָתֵת עֲלֵיהֶם הָרָעָפִים, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁעָשָׂה מַעֲשֶׂה וְהֵסִיר הָרָעָפִים לְשֵׁם עֲשִׂיַּת סֻכָּה לְצֵל, הֲרֵי זֶה (יט) כְּאִלּוּ עָשָׂה מַעֲשֶׂה בְּגוּף הָעֵצִים וְהִתְקִינָם לְשֵׁם סֻכָּה וְנִתְכַּשְּׁרוּ. [אֲבָל אִם לֹא הֵסִיר הָרָעָפִים כְּדֵי לַעֲשׂוֹת שָׁם סֻכָּה, אֶלָּא כָּךְ הָיְתָה מְקֻדֶּם בְּנִויָה בְּלֹא גַּג, כֵּיוָן שֶׁלֹּא עָשָׂה שׁוּם מַעֲשֶׂה בַּגַּג לְשֵׁם עֲשִׂיַּת סֻכָּה לְצֵל, אִם כֵּן הָעֵצִים אוֹ הַקּוֹרוֹת הֵן סְכָךְ פָּסוּל מֵמָּשׁ, וְדֵינוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף א׳ גַּבֵּי אִילָן, וְהֵינוּ שֶׁכָּל שֶׁאֵין הַסְּכָךְ כָּשֵׁר רָבָה כָּל כָּךְ עַד שֶׁאִם יִנְטֹל מִמֶּנּוּ כְּשִׁעוּר הָעֵצִים הַדַּקִּים הַמֻּנָּחִים עֲלֵיהֶם (כ) יִהְיֶה עֲדַיִן צֵל הַסֻּכָּה מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ, פָּסוּל]. וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה (כא) וְסוֹבְרִין דִּבְכָל גַּוְנֵי בְּעִינַן שֶׁאֲפִלּוּ אִם יִנְטֹל נֶגֶד הָעֵצִים יִשָּׁאֵר צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ. (כב) אֲכָל בָּאֳמֶת בִּסְתָם סְכוֹת כְּמוֹ שֶׁלָּנוּ שֶׁרֻגִּילִין לְכַסּוֹת כָּל הַסֻּכָּה, בְּוַדַּאי בְּכָל גַּוְנֵי יִשָּׁאֵר צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ וְכָשֵׁר, אָכֵן כְּדֵי לָצֵאת יְדֵי כָּל הַסְּפֵקוֹת יִרְאֶה שֶׁיִּהְיֶה רֶוַח בֵּין הָעֵצִים הַדַּקִּים בֵּין אֶחָד לַחֲבֵרוֹ (כג) כִּשְׁעוּר שְׁלֹשָׁה טְפָחִים. וְכָל זֶה דַּוְקָא כְּשֶׁעוֹשֶׂה סֻכָּה לְמַטָּה תַּחַת הַגַּג, (כד) אֲבָל אִם מְסַכֵּךְ עַל גַּבֵּי הַלְּאטֶ״ש, אַף עַל פִּי שֶׁהֵן סְמוּכִין זֶה לָזֶה בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, (כה) הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה, וְאֵין אוֹמְרִים כְּאן לָבוּד, שֶׁיִּצְטָרְפוּ כָּל הָעֵצִים וְיִהְיוּ נֶחְשָׁבִין כְּעֵץ אֶחָד רָחָב מִסְּכָךְ הַפָּסוּל יוֹתֵר מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים שֶׁהוּא פּוֹסֵל הַסֻּכָּה כַּמְבֹאָר בְּסִימָן תרל״ב (ס״א), כֵּיוָן שֶׁסְּכָךְ כָּשֵׁר מֻנָּח בֵּינֵיהֶם אֵין מִצְטָרְפִין: (יח) **תַּחַת הַגַּגּוֹת הָעֲשׂוּיוֹת וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ בְּעוֹד שֶׁהֵן סְגוּרוֹת, וְלֹא מִקְּרֵי תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעָשׂוּי כְּנַ״ל בְּסָעִיף ב׳ בַּהַגָּ״ה. ב]וְדַע דְּדַעַת הַבַּ״ח (ס״ז) לְהַחְמִיר בָּזֶה שֶׁצָּרִיךְ לִפְתֹּחַ דַּלְתּוֹת הַגַּג קֹדֶם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וְאַלְיָה רַבָּה (סק״ח) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים. (כו) וְאִם שָׁכַח וְהִנִּיחַ הַסְּכָךְ בְּעוֹד שֶׁהָיוּ הַגַּגּוֹת סְגוּרִים, צָרִיךְ לִפְתֹּחַ הַגַּגּוֹת וּלְנַעְנֵעַ כָּל הַסְּכָךְ, דְּהֵינוּ שֶׁיַּגְבִּיהַּ כָּל עֵץ לְבַדּוֹ וְיַחֲזֹר וְיַנִּיחֶנּוּ לְשֵׁם צֵל, וְשׁוּב יַגְבִּיהַּ עֵץ חֲבֵרוֹ וְיַנִּיחוֹ, וְכֵן כֻּלָּם. (כז) וְאִם סָכַךְ עַל הַתִּקְרָה וְאַחַר כָּךְ הֵסִיר הַתִּקְרָה, (כט) פָּסוּל לְכוּלֵּי עָלְמָא, (ל) מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה שֵׁם סֻכָּה עַל הַסְּכָךְ שֶׁעַל הַתִּקְרָה מִתְּחִלָּה, כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיוּ כָּאן דְּפָנוֹת, וְלָכֵן לֹא מִהֲנֵי הֲסָרַת הַתִּקְרָה לְהַכְשִׁיר הַסֻּכָּה: **(יט) וְלַחֲזֹר**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) אֵלִיָּה זוּטָא (סק״ו), וְכֵן כָּתַב הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ו), דְּלֹא כִּדְבָרֵי הַבַּאֲר הֵיטֵב (סק״ה) שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם הַבַּ״ח (ס״ז) לְהַחְמִיר בָּזֶה, כִּי הַמְעַיֵּן שָׁם יִרְאֶה דְּמוֹדִים הֵם בְּעוֹשֶׂה סֻכָּה גְּמוּרָה בְּבַיִת אוֹ תַּחַת מְחֻבָּר דְּאֵין בּוֹ מִשּׁוּם תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעָשׂוּי וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּהַגָּ״ה, אֶלָּא שֶׁנִּתְחַלְּקוּ שָׁם עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּמַהֲרִי״ל (הל׳ סוכות) בְּעִנְיַן גַּג הָעָשׂוּי צָרִיךְ, דְּשָׁם אֵין עוֹשִׂין סֻכָּה גְּמוּרָה תַּחַת הַגַּג וְאֵין הַסֻּכָּה נִרְאֵית עַד אַחַר שֶׁהֵסִירוּ הַגַּג, וְלָכֵן צָרִיךְ לְהֶסִירוֹ מִקֹּדֶם [מַאֲמַר מָרְדְּכַי הַנַּ״ל]. וּמִכָּאן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ז׳ חֵלֶק מִשָּׁם מוֹדֶה לְהָא דְּכָתַב רַמ״א בְּהַגָּ״ה: **ג (יא)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו): **(יא) וּלְפִי זֶה פָּשׁוּט דְּאֲפִלּוּ אִם הַסֻּכָּה צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ הוּא רַק עַל יְדֵי צְרוּף אֵלּוּ הָעֵצִים הַדַּקִּים, מֵהֲנֵי גַּם כֵּן לְהַמָּגֵן אַבְרָהָם** (שם), **וְעַיֵּן בְּחֶמֶד מֹשֶׁה** (סק״ח) **וּבְמַאֲמַר מָרְדְּכַי** (סק״ו) **שָׁבָזֶה מְפֻקְפָּקִים קְצָת.** וְדַע דִּמְדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם מֻשְׁמָע דְּסָתָם הַמְחַבֵּר כְּדַעַת בַּעַל הָעִטּוּר (ח״ב דף פג:), וְעַל כֵּן דַּעְתּוֹ דְּכָזֶה לְכֻלֵּי עָלְמָא אֵין צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בְּסִכּוּךְ כָּל כָּךְ אֲפִלּוּ אִם יִנְטֹל נֶגֶד הָעֵצִים, כִּי אַף הָעֵצִים עַצְמָן הֵן כְּשֵׁרִים. וּמִן הַגְּרַ״א לֹא מְשֻׁמָּע כֵּן, אֶלָּא דְּסָתָם כְּדַעַת הַטּוּר, וּלְפִי זֶה לְדַעַת אֲבִי הָעֶזְרִי (ראבי״ה סי׳ תריג) צָרִיךְ שֶׁאֲפִלּוּ יִנְטֹל נֶגֶד הַפְּסוּל יִשָּׁאֵר בּוֹ כְּשִׁעוּר: **(כ) וְעוֹד יֵשׁ נַפְקָא מִינָהּ, דְּכָזֶה צָרִיךְ שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּעֵצִים שֶׁרָעָפִים מֻנָּחִים עֲלֵיהֶם אַרְבָּעָה טְפָחִים, דְּסִכּוּךְ פָּסוּל פּוֹסֵל בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים** כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן תרל״ב (ס״א), וְזֶהוּ שֶׁתָּרְמוּ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) לְעֵיַן שָׁם. אֲבָל דְּבָאֳמֶת עֵצִים דַּקִּים בְּוַדַּאי אֵין בְּעֻבְיָן רֹחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים: **(כא)** דְּלֹא בְּרִירָא לְהוּ לְפֹסֶק כְּדַעַת בַּעַל הָעִטּוּר (שם) דְּעַל יְדֵי הֶסֵּרַת הָרְעָפִים נַעֲשׂוּ הַלְּאטֶ״ש סְכָךְ כָּשֵׁר: **(כב)** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַשּׁוּר. **וְגַם אֵין צָרִיךְ לְצַמְצֵם שֶׁלֹּא לִישֵׁב תַּחַת הַלְּאטֶ״ש, כִּי מִסְתָּמָא אֵין בְּרָחְבָּן אַרְבָּעָה טְפָחִים,** וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבְנוּ מִקֹּדֶם (סק״כ). **וְאַף לְאוֹתָן הַפּוֹסְקִים דְּמַחְמִירִין שֶׁלֹּא לִישֵׁב תַּחַת סְכָךְ פָּסוּל אֲפִלּוּ אֵין בֵּהֶן רֹחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים** וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה לְקַמָּן סִימָן תרל״ב (סק״ג), **נִרְאֶה לִי דְּהָכָא אֵין לְהַחְמִיר כָּל כָּךְ,** דְּהָלֹא בְּלֹאוֹ

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הֶרֶב: א] וכן פסק השו״ע הרב (סי״ב) כדעה זו, ולא כהאחרונים שמחמירין בזה. **ב]** וכן פסק השו״ע הרב (סי״ח) עיי״ש.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah